

Naša smer

Severovzhodni steber Košutnikovega turna

Košček Dolomitov sredi Karavank

Besedilo: Mateja Pate

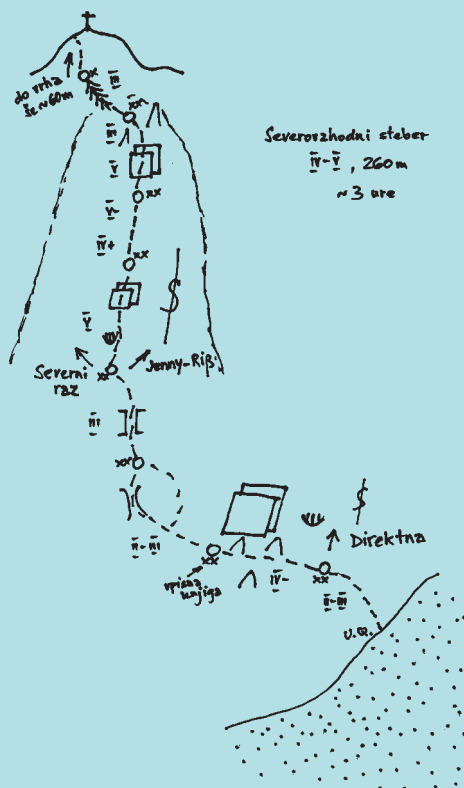
Strmo, čvrsto, dolomitsko, uživaško (foto: Minja Gregorič)

Če ste doslej mislili, da je Karavanke vredno obiskati »le« zaradi bogatega razgleda, pestre flore, idiličnih planin in naravnih znamenitosti, kot so arheološka najdišča, številne soteske s slapovi, mogočni amfiteatralni zatrepi dolin in podobne očesu privlačne stvaritve narave, potem ste živeli v zmoti. Prepadne in skalnate severne strani Karavank kot popolno nasprotje mehkih travnatih južnih pobočij pomenijo zanimiv kotiček tudi za tiste, ki jim pohajkovanje po običajnih planinskih poteh ni dovolj vznemirljivo.

Karavanke so najdaljše slovensko gorovje, raztegnjeno na celih 120 km od Trbiža do Slovenj Gradca in sestavljeno iz paleozojskih morskih tvorb. Ime gorovja naj bi izviralo iz starega keltskega izraza kara wanka; po eni izmed razlag naj bi to pomenilo skalnate travnike, torej podobo severne strani Karavank, po drugi pa naj bi omenjeni izraz pomenil košuto, to pa naj bi potrjeval tudi slovenski naziv za najmogočnejši karavanški masiv. Zaradi blažjih oblik in razmeroma lahke prehodnosti so Karavanke precej »prometno« gorstvo že od antičnih časov, saj so široko tovarno pot prek Ljubelja zgradili že Rimljani. Tudi poti čez prelaza Koren in Jezerski vrh so stare, poleg tega pa v celotni verigi obstaja mnogo prehodov, ki so jih od nekdaj poznali in uporabljali domačini. Karavanke so bile prvotno poligon kmetov, pastirjev, lovcev in seveda takšnih in drugačnih trgovcev. Zaradi specifične oblike niso bile prizorišče ogorčenih bitk za osvojitve vrhov. Zgodovina planinstva sega v sedemdeseta leta 19. stoletja, ko je sekcija turističnega kluba v Železni Kapli zgradila Rainerjevo kočo na Obinju. Tako se je sprožil val odpiranja koč širom po gorstvu. Zaradi lahke dostopnosti sta bila v začetku 20. stoletja neosvojena le še dva vrhova, Celovška špica, ki so jo osvajalci premagali leta 1907, in Cjajnik, ki je »padel« štiri leta kasneje. V Karavankah so sledi seveda pustili tudi alpinisti, dasiravno se stene po večini kriterijev, torej po pomembnosti,

težavnosti, dolžini, lepoti, kvaliteti kamnine in tako dalje, ne morejo primerjati s stenami Julijskih ter Kamniških in Savinjskih Alp. Poleg bolj znanih Raduhe in Pece ponujajo plezalske avanture tudi Uršlja gora, vrhovi v masivu Košute, pa nemara še kakšen kos širšim množicam neznanega skalovja. Tokrat smo preverili, kaj ponuja stena pod najvišjo točko grebena Košute, 2134 m visokega Košutnikovega turna.

Košuta, najbolj homogen karavanški masiv, v več kot 10 km dolgi verigi združuje šest samostojnih vrhov nad 2000 metri nadmorske višine od Ljubelja do Jezerskega. Južna travnata pobočja se strmo spuščajo do planin, ki so nanizane na terasi, ki se razprostira od podnožja Velikega vrha do Tolste Košute, na severu pa se v za-

Košček Dolomitov sredi Karavank

trep Mrzli log nad Selami spuščajo stolpi, grape in stebri, oblikujoč razgibano scenerijo, ki spada med »najlepše, kar imajo pokazati Karavanke«. Košutnikov turn je kljub najvišjemu položaju v grebenu z južne strani precej neizrazit, s severa pa nam kaže popolnoma drugačno podobo. Od ostenja sosednjih vrhov je ločen z globokima vzhodno in zahodno grapo, med njima pa se kvišku poganja dobrih 300 m visok bleščeče bel steber glavnega vrha, ki ponuja enega najlepših prizorov v Karavankah. Steber je zgrajen iz precej kvalitetne kamnine, zato sodi Košutnikov turn med plezalsko najbolj cenjene vrhove v Karavankah.

Košutnikov Turn s severa (foto: Mateja Pate)

Prve smeri, ki so segale do V. težavnostne stopnje, so bile zarisane na začetku prejšnjega stoletja, že leta 1935 pa je bila v Direktni smeri dosežena tudi takrat zgornja meja možnega, VI. stopnja. Po drugi svetovni vojni se je začel nov val alpinističnih uspehov, pred kakimi petnajstimi leti pa se je v Karavanke priplazil tudi športnoplezalni duh in tako so začele nastajati moderne, s svedrovci opremljene smeri, izmed katerih je marsikakšna zunaj dometa klasičnih alpinistov, ki se preganjajo po plateh in poklinah Košutnikovega turna. Najtežja smer, opisana v vodniku Komm auf Touren in den Karawanken, Karantanija 2000, se ponaša z oceno VIII-. K sreči je na voljo še nekaj dobro opremljenih smeri zmernejše težavnosti, kamor se lahko zapodijo nekoliko manj trenirani plezalci. Tudi klasične smeri že premorejo svedrovce, če ne drugje, vsaj na varovališčih. Avstrijci so pač vedno znali poskrbeti za varnost. Pri tem jim gre na roko tudi presenetljivo kakovostna kamnina turnoega skalovja.

Na nemarno hladen zgodnjejesenski dan sva se z dolgoletno in najzabavnejšo soplezalko zagledali v Severovzhodni steber, ki naj bi ponujal po naklonini in čvrstosti skale dolomitskemu podobno plezanje. Iz gole radovednosti, če ne gre spet za »plezalsko raco«, so naju noge same nesle tja in pri tem sva seveda upali na najboljše. In tega sva bili tudi deležni. Po imenitni in izpostavljeni prečnici sva se znašli v nekoliko skrotastem svetu, kjer je razcepišče številnih smeri. Ubrali sva jo proti levi, kjer se med Severnim razom in Jennyjino počjo prav po sredini stebra boči najina tokratna izbranka. V raztežajih, ki so sledili, so prispodobe z Dolomiti kar same vrele na plano, dasiravno – roko na srce – skale ne bi mogli popolnoma enačiti s tisto, ki jo premorejo recimo Dibonove smeri v enem izmed slovitih Petih stolpov (Cinque Torri). Ampak ker gre za Karavanke, lahko o skali govorimo le v presežnikih. Celo lažji svet, po domače šoder, se je ponašal s solidno trdnostjo. Le hlad, ki je vel iz Mrzlega loga, skromna višina stene in za

moj okus pretirana obleganost stene so kalili hvalisavo ozračje.

V masivu Košute se Košutnikovemu turnu ob bok postavlja tudi Tolsta Košuta, kjer je plezanje zaradi ugodne lege stene možno od marca do novembra. Na Cjajnik, ki se boči tik za kočo, vodijo večinoma lažje smeri, v 80 m visoki južni steni pa je nekoč (morda še danes?) delovala tudi poletna plezalna šola. Zares neverjetno je, do kakšne potankosti so plezalci obdelali karavanško skalovje, obzorja pa se nam dodobra razširijo šele, ko primemo v roke Klinarjev planinski vodnik Karavanke, ki premore tudi opise plezalnih vzponov. Če plezalnim izzivom dodamo še slikovito okolico in prijazne ljudi, ki naseljujejo kraje ob vznožju gora, ni razloga za odlašanje z obiskom severnih sosedov. Pot pod noge in oprimke pod roke, torej.

Dostop: Od Koče pod Košuto (Koschutahaus, 1280 m), do koder se je mogoče proti plačilu (3 evre za osebne avtomobile) pripeljati z avtom, po markirani poti proti Košutnikovemu turnu. Preden se pot Avstrijskega turističnega kluba (ÖTK-Steig) začne vzpenjati po melišču, skrenemo s poti in prečimo melišče do vstopa smeri. 1,5h.

Sestop: Z vrha po poti ÖTK nazaj pod steno (30 min) oziroma v dolino (1,5h).

Vodniška literatura:

- * Kropfitsch G, Pegam H. Komm auf Touren in den Karawanken. Borovlje: Carnica-Region Rosental, 2000.
- * Klinar S. Karavanke. Planinski vodnik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije, 1975. ●

Večerni pogled s Košutnikovega Turna na Tolsto Košuto (foto: Boštjan Likar)

